

Franjo Francič

TAM NEKJE NA ROBU

Prijazno vabilo je prispelo prekrasne januarske sončne dni, ko kopljem jame za nov nasad oljk. Toliko tega je še treba postoriti na zemlji, da je tisti emonocentrizem takoj izgubil »e« in postal monacentrizem.

A ostanimo resni.

Če je pisateljvanje samotno (s)početje, bi si lahko rekli, da je provinca, obrobje, idealen prostor za kreativnost, mir, ta je nujen za izklop in predajanje se belini in pajkovim znamenjem. Če spremljamo, vidimo, da se mnogo ustvarjalcev zateka pisat, prevajat, kiparit, komponirat (muzicirat) zunaj hrupnih središč, na Kras, na vas, na deželo, stran od uničujočega ritma industrijsko potrošniškega kaosa. Da, to so prednosti, če pa si po naturi outsiderski človek, pa je sploh nuja, da nisi v metežu mesta, ki te lahko utruji, izčrpa. Seveda so razlike, nekateri pač mesto ljubijo in tam ustvarjajo z enako predanostjo, nekateri bi se radi preselili, pa jim boj za preživetje tega ne dovoljuje. Zase lahko rečem, da sem srečen tu, na obali, v Istri, da mi klima prija, da nimam opravičil, da ne bi pisal, da bi se izgovarjal na moteče zunanje vzroke.

Ampak, res je tudi, da sem bolje sodeloval s Pomursko založbo kot pa bližnjo Lipo v Kopru, res več objavljam v Delu kot v Primorskih novicah, smo, konec koncev, samo mala vas.

Samo to ne pomeni, da človek nima težav z institucijami, ki so v beli Ljubljani. Televizija, radio (tu sem imel srečo, da sem spoznal dramaturginjo Vilmo Stritof, s katero sva skupaj izpeljala nekaj uspešnih projektov) in teater, predvsem pa ljudje, ki jim lahko le pisariš in telefonariš, te ljudi je »praktično« imeti na dosegu roke. Kar drži za institucije, daleč od Ljubljane, daleč od srca. Še bolj pa je to opazno pri antologijah, izborih, prevodih. Če pogledam izbor prevodov proze v tuje jezike mlajše generacije, se kot po pravilu pojavlja vedno istih pet imen, vsi so iz Emone. Tudi pri antologijskih izborih so pisatelji in poeti zunaj Emone velikokrat po krivici prezrti.

Seveda pa, kvaliteten tekst ne pozna naših majhnih razdalj, dejstvo pa je, da so ustvarjalci, kar zadeva promocijo, v prednosti, če so blizu pisarne Društva pisateljev, raznih institucij.

Zato pa niso pri januarskem sončnem popoldnevu, ko to pismo počasi zamira, niso blizu solinarskih hiš brez streh, ki plavajo po morju, niso blizu hrupne šoje, niso sredi žametnega zraka, čas kar drsi mimo; hej, tečem kopat jame za drevesa oljk!